

Regeringskansliet
(Utbildningsdepartementet)
103 33 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Teresa Edelman
08-563 085 34
teresa.edelman@hsv.se

Yttrande
2012-06-26
Reg.nr 13-1845-12

Betänkandet Högskolornas föreskrifter (SOU 2012:5)

(dnr U2012/629/RS)

Sammanfattning

Högskoleverket tillstyrker utredningens förslag om att högskolorna ska ha uttryckliga bemyndiganden i den mån bestämmelserna i aktuella förordningar ger högskolorna rätt att reglera olika frågor. Verket delar också utredningens bedömningar när det gäller frågor som lämpligen ska regleras i kursplaner och utbildningsplaner. Högskoleverket tillstyrker förtydliganden i högskoleförordningen om när det är fråga om förvaltningsbeslut. Det är enligt Högskoleverkets mening önskvärt att högskolornas möjlighet att begränsa det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat ges uttryckligt författningsstöd. Lagstiftaren bör dock samtidigt ta ställning till om förarbetsuttalandena om att begränsningar bara får ske i de fall där en obegränsad rätt skulle leda till ett orimligt resursslöseri fortfarande ska gälla.

Högskoleverket delar också utredningens uppfattning att högskolornas föreskrifter ska kungöras i författningssamlingar och att varje lärosäte ska ha en egen författningssamling för kungörande av föreskrifter. Det är dock viktigt att lärosätena ges förutsättningar för att hantera detta på ett bra sätt. Med tanke på studenternas rättssäkerhet vore det önskvärt med ett traditionellt kungörande även av kurs- och utbildningsplaner. På grund av den stora mängden kurs- och utbildningsplaner anser Högskoleverket att regeringen bör överväga någon annan form av kungörande. Elektroniskt kungörande skulle kunna vara ett bra alternativ.

Inledning

Högskoleverket välkomnar utredningen om högskolornas föreskrifter. De frågor som tas upp i utredningen är av mycket stor betydelse för studenternas rättssäkerhet. Verket anser att utredningen är välskriven och innehåller en bra kartläggning av vilka författningsbestämmelser som ger de statliga högskolorna rätt att meddela föreskrifter eller fatta förvaltningsbeslut. Utredningen innehåller också viktiga överväganden om hur högskolornas föreskrifter bör kungöras.

I Högskoleverkets rapport *20 åtgärder för att stärka studenternas rättssäkerhet*, 2001:27 R, påpekade verket att det var angeläget att regeringen förtydligar när

universitet och högskolor bemyndigas att meddela föreskrifter. Verkets genomgång av några lärosätens regelsamlingar visade att behovet av sådana förtydliganden var stort. Högskoleverket anser att det är hög tid att regeringen åtgärdar de brister som finns. Verkets kommentarer i det följande utgår från betänkandets kapitel- och avsnittsindelning.

3 – 5 Bemyndiganden i högskolelagen och högskoleförordningen

Verket tillstyrker förslagen som gäller utformningen av bemyndiganden i högskolelagen och högskoleförordningen. Verket delar också utredningens uppfattning att, utöver föreskrifter om särskild behörighet, även föreskrifter om förtur, undantag från behörighetsvillkor, bedömningsgrunder samt inriktningen och de preciserade kraven för en examen ska framgå av kursplaner, utbildningsplaner och allmänna studieplaner.

När det gäller förslaget att högskolorna ska få uttryckliga bemyndiganden att meddela föreskrifter om begränsning av det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat vill Högskoleverket framhålla följande. Utredaren utgår från att lärosätena har rätt att antingen begränsa antalet examinationstillfällen för en kurs eller att mer generellt begränsa antalet tillfällen. I det första fallet görs begränsningen med stöd av rätten att meddela föreskrifter i kursplanen. Utredaren anser att det behövs ett särskilt bemyndigande för att generella begränsningar av examinationstillfällen ska vara möjliga och föreslår en sådan regel. Problemet är att regelförslaget (6 kap. 21 § i den föreslagna ändringsförfattningen av högskoleförordningen) kan tolkas som att det står lärosätena fritt att bestämma sådana begränsningar. Det stämmer dock inte med de förarbetsuttalanden som ligger till grund för dagens möjlighet att begränsa antalet prov- och praktiktillfällen. Det är enligt Högskoleverkets mening önskvärt att denna möjlighet ges uttryckligt författningsstöd, men lagstiftaren bör samtidigt ta ställning till om förarbetsuttalandena om att begränsningar bara får ske i de fall där en obegränsad rätt skulle leda till ett orimligt resursslöseri (se prop. 1992/93:1 s. 43 – 44) fortfarande ska gälla.

6 Bemyndiganden i några andra författningar

Verket har inga synpunkter på förslagen som gäller lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Högskoleverket har inga invändningar mot förslagen om bemyndiganden i de övriga omnämnda författningarna.

8.4.2 Vilka dokument ska omfattas av kungörandet?

8.4.4 Ska högskolorna ha egna författningssamlingar?

Högskoleverket delar utredningens uppfattning att högskolornas föreskrifter ska kungöras i författningssamlingar och att varje lärosäte ska ha en egen författningssamling för kungörande av föreskrifter. Det är dock viktigt att lärosätena ges förutsättningar för att hantera detta på ett bra sätt.

Högskoleverket delar utredarens uppfattning att de föreskrifter som tas in i kurs- och utbildningsplaner i många fall är av central betydelse för studenternas rättssäkerhet. Utredaren konstaterar dock att den stora mängden kursplaner och utbildningsplaner försvårar hanteringen och diskuterar om kurs- och utbildningsplaner bör kungöras i författningssamlingen. Utredaren framhåller att dokumenten är viktiga och att något sakligt skäl för att undanta dem från det traditionella sättet att kungöra författningar inte finns. Samtidigt påpekar utredaren att ett tänkbart alternativ skulle vara att låta kungöra lärosätenas föreskrifter elektroniskt, men att direktiven till utredningen inte medger att denna fråga tas upp.

Med tanke på studenternas rättssäkerhet vore det önskvärt med ett traditionellt kungörande av kurs- och utbildningsplaner. Såsom utredaren redovisat skulle dock kostnaderna för lärosätena bli relativt stora. Högskoleverket anser därför att regeringen bör överväga någon annan form av kungörande. Elektroniskt kungörande skulle kunna vara ett bra alternativ.

8.4.3 Alternativ till egna författningssamlingar för högskolorna

Högskoleverket delar utredningens uppfattning att det inte skulle vara lämpligt att kungöra högskolornas föreskrifter i Högskoleverkets författningssamling, HSVFS. Med tanke på den stora mängden kursplaner bör det inte heller ske i någon annan central myndighets författningssamling.

9.1 Kostnader och andra konsekvenser

Utredningen uppger att ett krav på kungörande i vissa fall kommer att innebära ett stort arbete och en del ökade kostnader för högskolorna. De kostnader som utredningen kan förutse innebär dels initiala kostnader i samband med genomförandet, dels löpande kostnader för kungörandet. Högskoleverket vill framhålla att kostnaderna kan hållas nere om elektroniskt kungörande skulle väljas.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av verksjuristen Teresa Edelman i närvaro av chefsjuristen Christian Sjöstrand.

Lars Haikola

Teresa Edelman